दर्भपोर्वमाषधर्मेच व्रीहिश्यामाकयोश्च बहुजले पक्त्वा
ऽनालम्भनानन्तरं तयोरर्द्धनिःस्रावसुखं पृथक्पात्रयो-
राटाय ब्रह्मादिचतुर्णां चूर्णैः संसृज्य स्वापयेत् इदं
चूर्णाचामरूपं माषराख्यम्"। "ओदनौ चूर्णमाषरैः सं-
सृज्य स्वाहीं त्वा अंशुनात इति त्रिरात्रं निदधाति"का०
श्रमाचामयोश्चूर्णसंसर्गे माषरत्वनिष्पादनानन्तरमोदनौ
व्रीहिश्यामाकश्च चूर्णैः संसृज्य स्वाहीं त्वेति
मन्त्रेण अंशुना ते इति विंशाध्यायसप्तविंशया ऋचा
चैकस्मिन् पात्रे चूर्णसंसृष्टावोदनौ माषराभ्यां संसृज्य
त्रिरात्रं शाकानैर्ऋतकोणे मर्त्तं कृत्वा तत्र स्थापयेत्।
अथमर्थः चरु उद्वास्य द्वयोः पृथगाचामयोः क्षिपेत्
शष्पतोक्ताजाजचूर्णानां पृथग् त्रिधा कृतानां तृतीयांशं
द्वेधा कृत्वाचामयोः क्षिपेत् ततो नग्नजुचूर्णं द्वेधा
कृत्वैकमर्धं द्विधा विभज्याचामयोः क्षिपेत्। एवं
चूर्णसंसृष्टाचामयोर्माषरसंज्ञा। ततः शष्पतोक्ताजा-
चूर्णानां द्वितीयं तृतीयांशं द्विधा कृत्वैकं भागमोद-
नयोः क्षिपेत् नग्नजुचूर्णद्वितीयार्द्धं द्वेधा कृत्वोदनयोः
क्षिपेत् तत ओदनावेकपात्रे कृत्वा तत्राचामौ क्षिपेत् ततः
"स्वाहीं त्वा" "अंशुना ते" इति मन्त्राभ्यां चूर्णमाषरैः स-
ओदनयोराड्वाजनेन संसर्गः कार्य्यः ततस्त्रिरात्रनिधा-
नम् शष्पतोक्ताजाजचूर्णं तृतीयांशानां प्रतिदिनं सुरायां
निवापार्थं रक्षणमिति। एकस्या पयस्यायाः कृतेनाग्नि-
नेन परिषिञ्चति परीतो षिञ्चतेति शष्पचूर्णानि चावपति
सारस्वतेन द्वयोः प्रातस्तोयप्रचूर्णानि चैन्द्रीयोक्तमे
तिरुष्य: जाजचूर्णानि च। सायं होमान्ते ऽग्निभ्या-
मपाकरोमीति करेण गां स्पृष्ट्वा एकां तां दुग्ध्वा तत्-
पयसाध्वर्युः सुरां षिञ्चति परीत इति मन्त्रेण। रक्षितं
शष्पचूर्णानां तृतीयांशं सुराभाण्डे क्षिपेत्। द्वितीयेऽह्नि निशान्ते सरस्वत्या अपाकरोमीति गावो स्पृष्ट्वा
दोहितेन तयोर्दुग्धेन तेनैव मन्त्रेण सुरां षिञ्चति तोक्त-
चूर्णेतृतीयांशक्षेपश्च। तृतीयेऽह्नि रात्रौ इन्द्राय सु-
त्रामणेऽपाकरोमीति त्रिस्रो गाः स्पृष्ट्वा ता दुग्धैकीकृत
तत्पयसा सुरां षिञ्चति तेनैव मन्त्रेण तत्र जाजचूर्ण-
तृतीयांशक्षेपश्चेति"। (आचामोमङ्गलमण्डः)

सौदामनी स्त्री सुदामा पर्वतभेदस्तस्मैका दिक् तत्प्राप्त-
वत्वात् अण्। १विद्युति अमरः। सा हि स्फटिक-
मयस्य सुदाम्नः पर्वतस्योपरि जाता। २अप्सरोभेदे च
हेमच०। सुदामः ऐरावतगजस्य पत्नी ङीष्। ३ऐरा-
वतयोषिति शब्दर०। तत्र क्वापि अतोऽस्योपे सौदा-
मन्योऽपि शब्दर०।

सौदायिक न० सुदायात् बन्धुकलात् आगतः ठञ्। "ऊ-
ढ्वा कन्यया वापि पत्युः पितरि वा। भर्त्तुः स-
काशात् पित्रोर्वा लब्धं सौदायिकं स्मृतम्" वाला०
स्मृत्युक्ते स्त्रीधनभेदे "सौदायिकं धनं प्राप्य स्वातन्त्र्यं
परिकीर्त्तितम्" स्मृतिः। स्त्रीधनशब्दे दृश्यम्।

सौदास पु० सूर्य्यवंश्ये कर्द्दमाख्यादि नृपतौ।

सौध न० सुधया लेपनद्रव्येण रक्तम् अण्। १राजगृहभेदे
अमरः। सुधां तद्दर्शमर्हति अण्। २रूप्ये न०
३दुग्धफेनाख्ये पु० राजनि०। ४सुधासम्बन्धिनि त्रि०।

सौनन्द न० सुनन्द+स्वार्थे अण्। बलदेवमुसले हेमच०।

सौनिक पु० सूना वध्यस्थानं तदुपलक्षितमांसादि पक्त्यमस्य
ठञ्। मांसक्रयविक्रयोपजीविनि व्याध (कसाइ)। हेमच०
सैनिकशब्दे उदा० दृश्यम्।

सौन्दर्य्य न० सुन्दरस्य भावः ष्यञ्। १चारुतायां "अङ्ग-
प्रत्यङ्गानां वः सन्निवेशो यथोचितम्। सुश्लिष्टः सन्धि-
बन्धः स्यात् तत्सौन्दर्य्यमुदाहृतम्" उज्ज्वलमण्युक्ते
२अङ्गादीनां सन्निवेशभेदे।

सौपर्ण न० सुपर्णं गरुड़ं तद्दर्शमर्हति अण्। १मरकतमणौ
२गुडूच्यां राजनि०। सुपर्णमधिकृत्य कृतो ग्रन्थः अण्।
भा०आ० २०अध्यायानधो २४अध्यायपर्य्यन्ते २अवान्तर-
पर्वभेदे न० ४पातालगरुड़ोक्तायां स्त्री राजनि० ङीष्।
तस्येदमण् ५गरुड़सम्बन्धिनि त्रि०।

सौपर्णेय पु० सुपर्णा विनतायाः अपत्यम् ढक्। १गरुडे
हेमच० २गायत्र्यादिछन्दसु "गायत्र्यादीनि छन्दांसि
सौपर्णेयानि पाक्षिणः" वह्निपु०।

सौप्तिक त्रि० सुप्तिकाले रात्रौ भवम् ठञ्। १रात्रियुद्धे
जटा०। सुप्तानधिकृत्य कृतो ग्रन्थः ठञ्। २महाभार-
तान्तर्गते पर्वभेदे।

सौभ न० सुष्ठु सर्वत्र लोके भाति भा-क प्रकार्थे अण्।
१खाकाशचारिणि पुरे २हरिश्चन्द्रनृपपुरे जटा०।
तस्य राजा अण्। ३राजभेदे स च वासुदेवेन निहतः
तत्कथा भा० व० १३अ० अवधि २२अ० पर्य्यन्ते दृश्या।

सौभद्र पु० सुभद्रायां भवः अण्। १सुभद्रापुत्रे अभिमन्यौ
गीता। सुभद्राय हितः अण्। २विभीतकवृक्षे शब्दच०।

सौभद्रेय पु० सुभद्राया अपत्यम् ढक्। सुभद्रासुते अभिमन्यौ

सौभरि पु० ऋषिविशेषे भाग० १०।१७ अ० श्लो०।